

РОДДИНА

Скопје, 3 Августъ 1917 година.

За година 15 лева
За 6 мѣсеца 8 „

Год. II. Бр. 404

ВСЪКИ ДЕНЬ

ОБЯВЛЕНИЯ: 1 ЛЕВЪ НА ГАРМОНДЕНЪ РЕДЪ

Годишнината на Илинденското въстание ВЪ СКОПИЕ.

Тоя свѣтълъ народенъ празникъ бѣ отпразднуванъ тая година въ Скопие съ подобающата му се тържественостъ.

Още въ навечерието на празника учрѣжденията, магазинитѣ и кжшитѣ бѣха окичени съ знамена. Магазинътъ на г. Д. Зойчевъ, украсенъ съ народни трикольори, зеленина и ликоветѣ на погиналитѣ македонски революционери особено привлече вниманието на публиката и главно на нашитѣ съюзници, които любопитствуваха да знаятъ, кои сж тѣзи хора на портретитѣ. Черквата св. Богородица, къдѣто се отслужи литургия, и широкиятъ дворъ, на черквата бѣха прѣпълнени съ богомолци. На литургията присѣствуваха всички военни прѣдставители на гражданската и военна власть въ града, а отъ страна на виднитѣ македонски дѣйци г. Тодоръ Александровъ. Едно голѣмо множество отъ селянки, прѣдимно мамичета и селени — бивши четници и милиционери, съ пушкитѣ си, бѣха придонели отъ околнитѣ села и запълнили двора и съседнитѣ входи къмъ него.

Слѣдъ литургията едно дълго шествие се проточи къмъ построения павильонъ при банката, дѣто прѣдстоеше да се отлужи панахида за падналитѣ революционери и молебствие за живитѣ. Начело на шествието вървѣха група четници, въ своитѣ униформи и въоръжения, несящи портретитѣ на Дѣлчевъ, Груевъ, Борисъ Сарафовъ, бившия мѣстенъ войвода Василь Аджаларски и таблото съ ликоветѣ на революционеритѣ. Въ шествието взеха участие скопскитѣ еснафи съ знамената съ, всички присѣствуващи на литургията прѣдставители на военната и гражданска власть въ града, юнашкото дружество, надонелитѣ отъ околноститѣ селски дружини и грамадно множество скопски гражданки и граждани.

Панахидата и молебенътъ бѣха отслужени отъ протосингела архимандритъ Панаретъ въ съслужение на градското духовенство.

Слѣдъ молебена нашиятъ редакторъ г. *Ан Томовъ* държа прочувствена рѣчь. Его накратко нейното резюме:

Ораторътъ напомни тежкото положение на Македония слѣдъ берлинския договоръ, като заяви, че Македония, къдѣто вина и туптѣло силно българското сърдце и е процвѣтвала българска култура, не можеше да не отговори срѣщу безправнето и растящата тирания съ рѣшителния езикъ на революционната борба, поета и ръководена отъ Ватр. М. Одр. Р. организация.

Той напомни по-нататъкъ ония славни за Македония врѣмена, когато цѣлата страна бѣ прошарена съ тайни комитети; когато организацията бѣ обгърнала цѣлия почти макед. бѣлг. народъ, когато всѣки районъ имаше своя районна чета, районенъ войвода и своята милиция; когато борбата кипѣше и едно борческо опиянение бѣ обзело невѣрващия до вчера въ силитѣ си народъ, разпокъсанъ и отдаденъ на своитѣ дребни грижи; онова врѣме когато затворитѣ, бѣсилкитѣ, заточенията и всичкитѣ инквизицион-

ни срѣдства на хамидовския режимъ не само не бѣха въ състояние да съкрушатъ пробудилата се могща воля у народа къмъ свобода и да затриятъ организацията, но още повече калиха тая воля и затвърдиха самата тая организация.

Въстанието отъ Илинденъ 1903 което символизира цѣлата Макед. революция, е неизбѣженъ резултатъ на разширяващата се борческа дѣйностъ на Орган. Само въ Битол. санджакъ и въ частъ отъ Одринско се дига масово въстание. Въ другитѣ кѣтове на Македония имаше засилена четническа и терористична дѣйностъ.

Въстанието се изржява въ слѣднитѣ цифри: 19 842 души възстаници срѣщу 293,000 души аскери. До срѣдата на октомври — края на възстанието — въ Битолския санджакъ се даватъ 150 сражения, съ убити и ранени 764 души четници и 3,087 души войници. Въ Скопския санджакъ прѣзъ това врѣме имаше 35 сражения и 2 атентата. Всичко въ Македония и др. 280 акции и сражения, съ жертви 966 четници убити и ранени и 4,664 души войници.

Въстанието бива потушено жестоко. 9,830 кжци сж опожарени, 67,853 души обездомени, 2,129 души беззащитно население изклани.

Въстанието създаде реформата акция, чието начало сж мюрцегскитѣ реформи, разширявани постепенно, и въвеждането на финансвата реформа и чуждестраннитѣ агенти и съдебната реформа.

Организацията слѣдъ възстанието се окопитва наново; нѣщо повече, тя се засилва. Нейното дѣло тласка на прѣдъ реформен. акция, увеличава анархията и компрометирва все повече хамидовския монархически режимъ.

Но тукъ начева врѣмето за най тежки изпитания за организацията и цѣлото македонско население, срѣщу което се нахвърлятъ съ нечувана яростъ толеранитѣ отъ хамидовото правителство срѣбски и грѣцки чети. Съ побои, опожаряване, убийства грѣцкитѣ и срѣбски чети дирѣха да създадатъ въ Македония истински срѣби и „славяногласници“ патриаршисти. Това бѣ врѣмето, когато грѣцки владци плащаха съ наполеонъ срѣщу всѣка отсѣчена българска глава и когато безразборно се изтрѣбваше българското население.

Въ тази тежка отбрана македонското население и неговата революционна организация проявиха всичката жилавина и всичката борческа твърдостъ на българското племе.

Ораторътъ завърши съ пожеланието, щото паметта на бурното велико врѣме, на славнитѣ дѣла и на загиналитѣ ратници за свободата да остане винаги свѣтла въ съзнанието на македонския българинъ. Той изказа отъ името на македонския народъ благодарностъ и похвала къмъ живитѣ македонски ратници; изказа привѣтствени думи къмъ българския народъ и българската армия, която даде и продължава да дава грамадни жертви за Ма-

на кедония ; къмъ съюзнитѣ армии, въ които се борятъ за една обща кауза. На края той пожела, щото скоро свободата да озари и ония още крайща на Македония, тѣй много пострадали за тая свобода, които и до сега пѣшкаты подѣ вражеския кракъ : Битоля, Леринско, Костурско, Ен. Вардарско, Воденско, Кукушко, Солунско.

Слѣдъ рѣчты биде устроено грамадно шествие, което мина прѣзъ каменния мостъ, ул. „Царица Елеонора“, желѣзния мостъ и се спрѣ въ двора на черквата „Св. Богородица“. Тукъ подѣ звуковетѣ на музиката се залюлѣ пѣстро народно хоро.

Слѣдъ това гоститѣ отъ околността се отправиха въ казиното, кждѣто бѣха почерпени съ локумъ. Тукъ се направиха и снимки.

Вечерты имаше музикаленъ концертъ въ градината на театръ „България“ при голѣмо стечение на народъ. Изобщо, въпрѣки ужасната горещина девтъ бѣ отпразднуванъ отлично.

